GEWOON DOEN

Ongewoon ondernemen

Remmelt Schuuring
en
Caro Sicking

Gewoon Doen
Ongewoon ondernemen

‘Revolutie in de schoonmaakbranche’
Finext Nieuw Organiseren, 2014.

ISBN gedrukt ex: 978.94.90665.197
Illustraties: Marcel Koopman
www.marcelkoopman.nl
Uitgave van Studio nonfiXe in
samenwerking met Gewoondoen
Vught / Haaren, Noord-Brabant,
Nederland
April 2015

© Studio nonfiXe & Gewoondoen

In deze uitgave staat het gedachtegoed van de werknemerscoöperaties die aangesloten zijn bij Gewoondoen beschreven in twee delen.
Gewoon Door is het verhaal van een fictieve vrouw die een transformatie doormaakt. De cultuur en grondhouding van de leden van de werknemerscoöperaties blijken tussen de regels door.
Deel twee beschrijft hoe de leden met elkaar omgaan, geeft inzicht in het wat, hoe en waarom van de coöperatie en bespreekt kort belangrijke wetgeving en algemene regels.

Gewoon Doen
Ongewoon ondernemen

Remmelt Schuuring
en
Caro Sicking

Inhoud inkijkexemplaar

Voorwoord
Doel en basis
Handen in de klei
Sociaal ondernemen

Het verhaal van Gewoon Door

DEEL II
Werknemerscoöperaties van
Gewoondoen
Inleiding
Werknemer = werkgever
Gewoon Doen, de cultuur
Vertrouw op jezelf
De auteurs

Voorwoord

'Weg met die keukenmeid.' Ze namen haar mooie kleren weg, trokken haar een grauwe kiel aan en klompen. 'Kijk eens naar die trotse prinses, ziet ze er niet fraai uit?' riepen ze en lieten haar in de keuken alleen achter. Daar moest ze van de ochtend tot de avond zwaar werk doen, voor dag en dauw opstaan, water dragen, vuur aanmaken, koken en wassen.
Uit: Assepoester, Gebr. Grimm

Assepoester betekent 'zij die as blaast'. Ze had geen kans, geen toekomst. Zeg maar gerust, ze had geen leven.

Zoiets heeft zich ook voorgedaan in de schoonmaakbranche. De mensen die het werk doen, hebben geen naam, geen zeggenschap. Er moet gepeesd worden. Vaak 's nachts. Snel poetsen in lege kantoren, stille klaslokalen, door mensloze gangen. Stopwatch aan: negentig seconden voor een toilet. Het voorgeschreven programma uitvoeren. De mens in jezelf vergeten, knop om, automatische piloot aan. Of je tevreden

om je heen kijkt naar het resultaat van je werk, is niet van belang. Of de opdrachtgever de volgende ochtend geniet van een frisse werkomgeving, dat zul je niet weten. Je bent een anonieme nachtvlinder.

In de zorg is het niet veel beter. Je hebt een kwartier om de vrouw met dementie te wassen. Is ze te zwaar, dan takel je haar van bed naar bad. Als je meer tijd zou hebben, kon je haar voorzichtig zelf laten lopen. Dat zou beter zijn, dan zou ze tenminste nog een klein beetje bewegen. Wordt ze ook minder zwaar door. Voor aandacht is geen tijd.

Werk je in de jeugdzorg, dan zijn er standaard procedures voor de begeleiding van een gezin met problemen. Jij hoeft die alleen maar uit te voeren. Of je daadwerkelijk iets voor de mensen kunt doen is van minder belang dan het protocol.

De mens is uit het werk verdwenen. Dat komt ons allemaal duur te staan,

bedacht Remmelt Schuuring. Hij besloot om het anders te doen en een bedrijf op te richten waarin de mens centraal staat. Geld verdienen? Ja, om in je levensonderhoud te voorzien. Maar dan wel met plezier en voldoening, met respect en zelfrespect en liefde voor je vak.

De rechtsvorm die het beste past bij een onderneming die mens en continuïteit in de vlag heeft staan, is een coöperatie. In 2012 richtten schoonmakers de eerste Schoongewoon werknemerscoöperatie op. Het was een succes. Andere coöperaties volgden. Ze verenigden zich onder de naam Gewoondoen, waar gezamenlijke belangen behartigd worden. Daarna ontstond Hélpgewoon, een samenwerkingsverband van zorgverleners.

Doel en basis

Het idee is simpel: wie werkt, is de baas. En, werk wordt weer een gezonde activiteit om in je levensonderhoud te voorzien.

Het gaat om: plezier in je werk, zelf en samen verantwoordelijkheid nemen voor jezelf, elkaar en voor de klant. Allen zijn gelijkwaardig. Allen dragen bij. Allen hebben mogelijkheden. De basis: vertrouw op jezelf en op je team.

Handen in de klei

Je eigen leven vormgeven. Al je mogelijkheden gebruiken, je talenten ontwikkelen om te worden wie je bent. Actief en met plezier in je levensonderhoud voorzien. In feite gaat het daarover.

Sociaal ondernemen

De coöperatie als organisatievorm is terug van weggeweest sinds economische crisissen de wereld teisteren. Ondanks dat, is eind 2014 Gewoondoen de enige werknemerscoöperatie in Nederland, voor zover wij weten.

In deze uitgave willen we laten zien hoe een werknemerscoöperatie werkt. Ook willen we het gedachtegoed en de bedrijfscultuur van Gewoondoen boekstaven. Het is geschreven voor de leden van Gewoondoen, maar ook voor opdrachtgevers en andere geïnteresseerden. Want, in veel sectoren blijkt behoefte aan een nieuwe werkwijze, aan de mogelijkheid om gewoon lekker je vak uit te oefenen.

Het eerste deel bestaat uit een verhaal over een schoonmaakster die, door een abrupte gebeurtenis, een radicaal andere kijk krijgt op de werkelijkheid. Haar leven verandert dramatisch.
Deel II bevat puntsgewijs het gedachtegoed en de organisatievorm van de Gewoondoen coöperaties.

Veel leesplezier!

Het verhaal van Gewoon Door

Iedere ochtend volgt Door hetzelfde ritueel. Ze zuigt de vloerkleden totdat hun kleuren weer schitteren en de pollen fier rechtop staan. Ze boent de aanrecht blinkend schoon, veegt kruimels van de keukenvloer, terwijl koffie langzaam door het ouderwetse apparaat druppelt en de geur zich vermengt met het frisse citroen van schoonmaakmiddel. Tijdens de tien minuten pauze die ze zichzelf gunt, kijkt ze rond in haar huis om te besluiten wat het volgende klusje is. Drie maal per week boent ze de wc flink uit, eenmaal per week lapt ze ramen. Rond negen uur is alles aan kant. Dan stapt ze onder de douche. Een kookwekker herinnert haar eraan niet te lang te douchen. Als ze haar haren wast, mag ze drie minuten langer genieten van het warme water. Ook de douche cabine blinkt, omdat ze de tegels dagelijks droogt met een vezeldoek. Door houdt van schoon.

‘Gewoon schoon,’ vindt ze zelf.
‘Smetvrees,’ plaagde haar zoon altijd.

Dan gaat ze naar de markt of de super, speurt naar aanbiedingen, maakt een praatje met een buurvrouw en eer ze het in de gaten heeft, is de dag om en trekt Door haar werkkleding aan. Ze fietst een kwartiertje naar het kantoor dat op een paar bewakers na, leeg is. In een kast naast de lift staat de stofzuiger, de kar met emmers, lappen, doeken en andere poets attributen. Op de kar ligt ook een lijst. Daarop staan haar taken die ze met een blauwe bic pen tussen haar gehandschoende vingers afvinkt. Zuchtend zet Door een kruisje achter ‘Toiletten’. ‘Schoon kan ik dit niet noemen,’ mompelt ze nadat ze in razend tempo alle brillen en potten heeft afgedaan en flink wat chloor door de leidingen spoelde. De stofzuiger hapert weer. ‘Wanneer vervangen ze dit rotding nou eens?’ Ze had weken geleden al bij haar chef geklaagd over het apparaat. ‘De marges zijn klein,

Doortje,' luidde diens antwoord. 'Je moet het er nog maar even mee doen.'

De bureaus die ze afstoft, zijn allemaal hetzelfde. Er staat geen fotootje op. Sinds het energiebedrijf is gaan flexwerken, zijn alle persoonlijke elementen verdwenen. Vroeger kon ze zich een voorstelling maken van de mensen die hier overdag aan het werk zijn. Ze fantaseerde bij portretten van kinderen en echtgenoten over de man of vrouw voor wie ze schoonmaakte. Het leukste vond ze de kindertekeningen. 'Voor mijn allerliefste mama, van Karin' stond in onhandige hanenpoten boven een fel geel en oranje getekend gezin. Ze stelde zich voor hoe die allerliefste mama 's ochtends haar stoel aanschoof en opmerkte dat de koffievlekken van het toetsenbord geboend waren. Af en toe liet ze haast onmerkbaar een boodschap achter op zo'n bureau. Bijvoorbeeld wanneer iemand jarig was, dan stopte ze een briefje tussen de felicitatiekaarten van collega's. 'Gefeliciteerd, de

schoonmaker.' Haar werk was toen al onpersoonlijk, maar nu voelde ze zich helemaal een anonieme nachtvlinder. 'Dat is een mot, Ma,' spotte haar zoon altijd als ze dat woord gebruikte.

DEEL II

Werknemerscoöperaties van Gewoondoen

Inleiding

Gewoondoen gaat uit van de kracht in ieder mens om zijn of haar eigen leven en werk vorm te geven. Dit gebeurt op basis van vertrouwen en solidariteit. Als je je mogelijkheden kunt benutten en je talenten kunt ontwikkelen, word je blijer en gezonder.

De Gewoondoen coöperaties zijn democratisch. Ieder lid is gelijkwaardig en ieder lid heeft een stem. Samen kiezen de leden het bestuur van hun coöperatie. Ieder lid kan zich verkiesbaar stellen.

Werknemer = werkgever

Samen vorm je een Gewoon coöperatie. Je bent samen werknemer én eigenaar. Iedereen heeft dezelfde status. Je verdeelt het werk onder elkaar, zo ook de inkomsten.
De mensen die het werk doen bepalen hoe ze dat doen en wat ze nodig hebben. Er zijn geen managers of

controleurs. Er is geen hoofdkantoor. We houden het eenvoudig en daarmee besparen we onszelf hoofdpijn en kosten.

Gewoon Doen, de cultuur

Vertrouw op jezelf

Ieder mens heeft angsten. Vaak zijn die ongegrond en belemmerend. Gedachten zoals 'dat kan ik niet', 'ik ben niet goed genoeg', 'ja maar', 'dat hoort niet zo', beperken je. Je blijft als een Assepoester in de keuken. Door jezelf af te vragen: 'Wat betekent deze gebeurtenis? Wat leer ik ervan? Hoe kom ik hier verder mee?' zet je de eerste stap naar buiten. Je leert je angsten herkennen en je gaat op jezelf vertrouwen.

Het gaat erom dat je naar jezelf leert luisteren. Je draagt alle antwoorden in je. Je lichaam geeft ze, meestal in de vorm van een direct buikgevoel. Dat moet je proberen te vangen voordat de ratio het overneemt. Jij weet als geen ander wat jij diep van binnen voelt. Je bent je eigen

rechter. Je weet wanneer je jezelf voor de gek houdt. Als je jezelf bedriegt, krijgt je lijf er last van.

Hoe vaak gebeurt het niet dat je iets wilt doen, maar je hoofd zegt 'Nee'? Een paar maanden later heb je spijt. Iemand die op zichzelf vertrouwt, durft los te laten. Hij of zij luistert naar zichzelf. Voelt het goed of niet? Als het goed voelt, doet zij of hij het. Zo niet, dan niet, ongeacht rationalisaties die proberen te verleiden tot aanpassen, erbij horen, meelopen of juist tegendraads zijn.

Vertrouwen op jezelf, op je eigen kunnen, is een van de belangrijkste pijlers van het gedachtegoed van Gewoondoen.
Leer dat je jezelf 100% kunt vertrouwen. Ook in je werk. Je brengt veel tijd door op de werkvloer. Je mag trots zijn op je vakmanschap. Zorg ervoor dat je je inkomen in eigen hand hebt, dat jij de klant tevreden stelt, of niet. Dan ben je blijer. Noem het

vreugde. Blije mensen zijn gezonder en veiliger. Ze hebben geen last van stress of depressies.'

Voorbeeld uit de Schoongewoon praktijk

Een schoonmaker komt op zijn werk en ziet dat er vegen op de ramen zitten. Hij besluit die ruit lappen. Daarna kijkt hij rond in het pand. 'Wat moet er nog meer gebeuren?' Hij haalt voldoening uit zijn werk. De opdrachtgever loopt langs. Ze maken een praatje. 'Bedankt!', zegt de klant en gaat verder met zijn eigen werk.
Deze schoonmaker neemt initiatief. Hij heeft het zelfvertrouwen van een vakman. Vertrouwen dat groeit met iedere beslissing die hij neemt. Hij weet wat schoon is en hoe schoon te maken. Daar hoeft geen manager aan te pas te komen.

De auteurs

Remmelt Schuuring, 5 december 1955, Amsterdam, is geestelijk vader en initiatiefnemer van Gewoondoen. Hij werkte ruim 34 jaar in de schoonmaakbranche, waarvan meer dan 16 jaar als directeur van De Schoonmaker in 's-Hertogenbosch. Privéomstandigheden en zijn gezondheid hielpen hem van richting veranderen. Hij deed afstand van zijn bedrijf, bouwde zijn eigen eco-huis en maakte zijn hoofd leeg.
In 2012 ontstond het idee om anders te ondernemen. Remmelt richtte samen met anderen de eerste Schoongewoon coöperatie op. Inmiddels zijn ook zorgcoöperaties, genaamd Hélpgewoon, operatief. De paraplu van de coöperaties is Gewoondoen.

Caro Sicking, Tilburg, 30 mei 1963, studeerde Nederlandse taal- en letterkunde aan de Rijksuniversiteit van Leiden, waarna ze in diverse galeries werkte en schreef over beeldende kunst. In 1996 verzette Caro haar werkzaamheden naar de sociaaljuridische begeleiding van uitgeprocedeerde vrouwen en kinderen, maar bleef voor kunstbladen schrijven. Sinds 2003 werkt Caro als onafhankelijk schrijver en uitgever, vaak samen met Frank van Empel. Najaar 2013 brachten zij JES! Towards a Joint Effort Society uit, over een nieuw politiek engagement model.
Naast nonfictie publiceerde Caro tevens de romans Nin en Wat de Hel!

gewoondoen

www.gewoondoen.club

hélpgewoon

www.helpgewoon.com

schoongewoon

www.schoongewoon.com

nonfiXe

the power to differ

www.studionONfixe.nl